

I denne oppgave er KANDIDATNUMMERET ditt viktig. **Siste tallet** i ditt kandidatnummer avgjør hvilket av nedenstående alternativ du skal bruke: Sluttes kandidatnummeret ditt på et 1-tall velger du alternativ 1. Sluttes kandidatnummeret ditt på et 4-tall velger du alternativ 4. Sluttes kandidatnummeret ditt på 0 velger du alternativ 10. Har du for eksempel kandidatnummer 718 så skal du velge alternativ 8.

Alternativ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
PRIS	1 500	2 500	3 500	4 500	5 500	6 500	7 500	8 500	9 500	10 500
VEK	510	1 510	2 510	3 500	4 990	5 500	6 990	7 690	8 890	9 980
Antall solgte enheter (X)	2 100	2 200	2 300	2 400	2 500	2 600	2 700	2 800	2 900	2 000
Faste enhetskostnader (FEK) ved oppgitt antall solgte enheter	300	430	380	275	160	350	225	290	165	350

SVAR: Pris – VEK	1	2	3	4
5	6	7	8	9
510	1000	990	990	1000
		510	810	610
				520

SVAR: DB per enhet * X	2 079 000	2 178 000	2 277 000	2 400 000
1 275 000 2 600 000	1 377 000	2 268 000	1 769 000	1 040 000

SVAR:					
FK= FEK*X	630 000	946 000	874 000	660 000	
400 000	910 000	607 500	812 000	478 500	700 000
Res =DB – FK	1 449 000	1 232 000	1 403 000	1 740 000	
875 000	1 690 000	769 500	1 456 000	1 290 500	340 000

SVAR: (DB per enhet/pris) * 100				
66 %	39,60 %	28,29 %	22,22	
%				

9,27% 15,38 % 6,80 % 9,53 % 6,42 % 4,95 %

e) Hva blir dekningspunktet i enheter for ditt alternativ?
 Svar: FK/Db per enhet: 636 956 883 660

784 910 1191 1002 784 1346

f) Hva blir risikomarginen?

RM: $((\text{Nåværende omsetning} - \text{DP}) / \text{Nåv. oms.}) * 100$

68,64 % 65,00 % 69,71 % 56,55 % 61,61 % 72,50 %
 55,89 % 64,21 % 72,97 % 32,70 %

g) En analytiker mener du bør senke prisen med 6 %. Da vil salget (x) øke med 7 % og VEK vil synke med 12 %. Vil du anbefale det? Vis med utregninger.

Alternativ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ny pris (-6%)	1410	2350	3290	4230	5170	6110	7050	7990	8930	9870
Ny VEK (-12%)	449	1329	2209	3080	4391	4840	6151	6767	7823	8782
Nytt DB per enhet	961	1021	1081	1150	779	1270	899	1223	1107	1088
Ny mengde (x) (+7%)	2247	2354	2461	2568	2675	2782	2889	2996	3103	2140
Nytt DB (Db per enhet * x)	2 159 367	2 403 434	2 660 341	2 953 200	2 083 825	3 533 140	2 597 211	3 664 108	3 435 021	2 328 320
Økning/reduksjon av DB:	+ 80 367	+ 225 434	+383 341	+553 200	+808 825	+933 140	+1 220 211	+1 396 108	+1 666 021	+1 288 320
Har analytikeren rett:	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA

OPPGAVE 2 (Teller 30 %)

En industribedrift har fire avdelinger; Materialavdeling, tilvirkningsavdeling I, tilvirkningsavdeling II og salgs- og administrasjonsavdeling. De bruker tilleggskalkulasjon ved prissetting og har i en normalperiode registrert følgende tall:

Direkte materialer	kr	10 000 000
Direkte lønn tilv.avd. I	«	8 000 000

Direkte lønn tilv.avd. II	«	10 000 000
Indirekte kostnader materialavd.	«	2 000 000
Indirekte kostnader tilv.avd. I	«	4 800 000
Indirekte kostnader tilv.avd. II	«	2 500 000
Indirekte kostnader salgs- og adm.avd.	«	7 460 000

a) Regn ut tilleggssatsene. Kun prosenttillegg skal benyttes. (Teller 8 %)

Svar:

Materialavd. : $2\,000\,000 / 10\,000\,000 * 100 = 20\%$
Tilv.avd. I : $4\,800\,000 / 8\,000\,000 * 100 = 60\%$
Tilv.avd.II : $2\,500\,000 / 10\,000\,000 * 100 = 25\%$
Tilvirkningskostnad: $10\,000\,000 + 2\,000\,000 + 8\,000\,000 + 4\,800\,000 + 10\,000\,000 + 2\,500\,000 = 37\,300\,000$
Salgs- og adm.avd: $7\,460\,000 / 37\,300\,000 * 100 = 20\%$

Industribedriften nevnt i teksten over har fått en forespørsel om å levere et nytt produkt. Til dette nye produktet vil det gå med kr 400,- i direkte materialer, kr 300,- i direkte lønn i tilv.avd. I og kr 600,- i direkte lønn i tilv.avd. II. Bedriften bruker en fortjeneste på 10 %.

b) Kalkuler prisen uten mva. på dette nye produktet. (Teller 8 %)

Svar:

$400 + 80 + 300 + 180 + 600 + 150 = 1710 + 342 = 2052 + 205,20 = 2257,20$

c) Hva heter den kalkulasjonsmetoden du benyttet deg av i oppgave 2 a) og 2 b)? Hvilke andre kalkulasjonsmetoder kjenner du til, og hva måtte du eventuelt ha av tilleggsopplysninger for å benytte deg av disse? (Teller 3 %)

Svar: Tilleggs kalkulasjon etter selvkostmetoden. Divisjonskalkulasjon. Opplysninger om at det bare er ett produkt. (TK/x). Tilleggs kalkulasjon etter bidragsmetoden. Opplysninger om hvor stor del av de indirekte kostnadene som er faste. (Evt. variable)

Rentesats:		10 %		
P	R	R^{-1}	A	A^{-1}
1	1,1000	0,9091	0,9091	1,1000
2	1,2100	0,8264	1,7355	0,5762
3	1,3310	0,7513	2,4869	0,4021
4	1,4641	0,6830	3,1699	0,3155
5	1,6105	0,6209	3,7908	0,2638

- d) Hvis du tar opp et annuitetslån på kr.4.000.000 over tre år til 10 % rente p.a., hva blir annuiteten og hva blir de årlige rente- og avdragsbeløpene. Vis dette i en oppstilling. Bruk tabellen over. (Teller 8 %)
- Pga. bare fire desimaler i tabellen vil du ikke få helt nøyaktig nedbetaling.

$$\text{SVAR: Annuitet} = 4.000.000 * 0,4021 = 1.608.400$$

År	Restlån per 1.1	Renter	Avdrag	Annuitet
1	4.000.000	400.000	1.208.400	1.608.400
2	2.791.600	279.160	1.329.240	1.608.400
3	1.462.360	146.236	1.462.164	1.608.400

- e) Tenk deg at du vil få utbetalt 2 000 000 om fem år. Hva er nåverdien av dette beløpet? Bruk tabellen over. (Teller 3 %)

SVAR:

$$\text{Nåverdi: } 2.000.000 \times 0,6209 = \underline{1.241.800}$$

OPPGAVE 3 (Teller 30 %)

- a) Hva kjennetegner selskapsformen ansvarlig selskap? Hvilke to former for ansvarlig selskap har vi? Hvilke fordeler og ulemper har denne selskapsformen?

SVAR: To eller flere eiere. ANS og DA. Fordeler: Lett å komme i gang, krever ikke noen minimumskapital, ikke revisjonsplikt. Ulemper: Risiko og skatt.

- b) Hva består en regnskapsanalyse av, og hvordan ville du ha gruppert balanse og resultat med hensyn til denne analysen?

SVAR: Rentabilitet, likviditet og soliditet.

Balansen: Anleggsmidler, omløpsmidler, egenkapital, langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld.

Resultat: Driftsinntekter – driftskostnader = Driftsresultat + renteinntekter – rentekostnader = ord.res før skatt + ekstraord.inntekter – ekstrord. Kostnader – skattekostnad = Årsresultat.

- c) Hvordan ville du ha satt opp et likviditetsbudsjett?

SVAR: 1. Innbetalinger 2. Utbetalinger 3. Innbetalingsoverskudd 4. Likviditetsreserve IB 5. Likviditetsreserve UB

d) Hva kjennetegner markedsformen monopolistisk konkurranse?

SVAR: Mange små tilbydere, mange etterspørrere, merkevarer.

e) Vis med en frihåndstegning hvordan en monopolist tilpasser seg. Marker de punktene du kjenner til og vis også overskuddsrektangelet.

Svar: Vinningsoptimum, nedre- og øvre dekningspunkt og kostnadsoptimum skal markeres + overskuddsrektangelet.

f) Nevn tre forhold som kan påvirke priselastisiteten.

SVAR: Unikt produkt, ubetydelig økonomisk belastning, substitutter, varer som kunder trenger i forbindelse med kapitalvarer, spesielt god kvalitet (prestisje, eksklusivitet), komplementære varer og inntekt.

g) Sett opp formler og uttal deg om likviditetsgradene.

SVAR: Likviditetsgrad I: Omløpsmidler/kortsiktig gjeld (>2) og likviditetsgrad II: (Omløpsmidler-varelager)/kortsiktig gjeld (>1).

h) Forklar styringsnivåene i et aksjeselskap med mer enn 200 ansatte?

SVAR: Generalforsamling, bedriftsforsamling, styret, adm.dir. og bedriftens organisasjon. Side 62 i læreboken.

i) En bedrift hadde 31.12.14 kr 7 000 000 i omløpsmidler (hvorav varelageret utgjorde kr 1 900 000), kr 10 200 000 i kortsiktig gjeld, kr 12 800 000 i langsiktig gjeld og kr 7 000 000 i egenkapital. Hvor stort er beløpet for bedriftens anleggsmidler?

SVAR:

Totalkapital blir: $7\,000\,000 + 12\,800\,000 + 10\,200\,000 = 30\,000\,000$

Anleggsmidler: $30\,000\,000 - 7\,000\,000 = \underline{23\,000\,000}$

j) Er bedriften i oppgave 3i) likvid og solid?

SVAR:

Likviditetsgrad I = $\text{Oml.m.}/\text{Korts. gj.} = 7\,000\,000/10\,200\,000 = 0,69$ (Krav >2)

Likviditetsgrad II = $(\text{Oml.m.} - \text{varelager})/\text{Korts.gj.} = (7\,000\,000 - 1\,900\,000)/10\,200\,000 = 0,50$ (Krav >1)

Soliditet = $\text{EK}/\text{Tot.kap} \cdot 100 = (7\,000\,000/30\,000\,000) \cdot 100 = 23,33\%$ (Krav $>30\%$)

Bedriften er hverken likvid eller solid.

Oppgave 4 (teller 12 %).

En virksomhet startet opp i mai 2013. Bruttolønningen for mai utgjør kr 1 100 000. Skattetrekket er på kr 300 000. Kontoene man har til disposisjon i forbindelse med registrering av lønnsbilaget er: 1950 Skattetrekk, 2380 Kassekreditt, 2600 Skattetrekk, 2770 Skyldig arbeidsgiveravgift, 2780 Påløpt arbeidsgiveravgift, 2940 Påløpt ferielønn, 5000 Lønn, 5180 Ferielønn og 5400 Arbeidsgiveravgift.

- a) Gjør de registreringer som følger av lønnsbilaget, når bedriften gjør hva den skal gjøre, herunder sørge for fortløpende registrering av kostnadene etter hvert som de oppstår. Satsene bedriften benytter er 12 % feriepenger og 14,1 % arbeidsgiveravgift. (Teller 10 %)
- b) Når lønnskostnadene presenteres i resultatoppstillingen, inkluderes arbeidsgiveravgift og feriepenger. Hvor store var lønnskostnadene i mai beregnet på denne måten, og hva utgjorde utbetalt lønn i mai? (Teller 2 %)

SVAR:

Beregninger:

a)

Bruttolønn: kr 1 100 000 (D 5000)

Skattetrekk: ” 300 000 (K 2600)

Utbetalt kr 800 000 (K 2380)

Skyldig arbeidsgiveravgift for perioden:

kr 1 100 000 x 14,1 % = kr 155 100 (D 5400 K 2770).

Påløpne feriepenger: kr 1 100 000 x 12 % = kr 132 000 (D 5180 K 2940).

Påløpt arbeidsgiveravgift: kr 132 000 x 14,1 % = kr 18 612 (D 5400 K 2780).

Skattetrekk inn på egen bankkonto, kr 300 000 (D 1950 K 2380).

b)

SVAR:

Lønnskostnader totalt i mai: 1 100 000 + 155 100 + 132 000 + 18 612 = 1 405 712.

Utbetalt lønn til de ansatte utgjorde kr 800 000.